

S ki utána a házba költözött,
Zárja előtte a kaput,
Hűségeért gazdátlanul maradt,
S ugy futja éhen a falut.

Ily elhagyottan házról házra járt
Egy-egy elejtett koncز után,
Gyengült naponta és soványodott,
Merő esontváz volt már csupán.

Végre beteg lett, a sövény alatt
Nyöszörgött fájón, csendesen,
S az ott menők közt, dülő kínain
Nem könnyörüle senkisé.

Egy nap azonban arra ment Pali,
Meglátta a beteg ebet,
S mivel, hogy szive jó volt és nemes,
Megszánta s haza sietett

Megkérni anyját, engedné neki,
Hogy vegye ápolás alá,
Ki örömében, hogy oly jó fiu,
Ezerszer is megcsókolá!

És a beteg kutyát az ápolás
Meggyógyítá pár nap alatt,
S a jó fiunak e szép tetteért
Örökké hálás, hú maradt!

Állataink védelme.

Irta Szabó Ilona.*)

Büszke önérzettel hangoztatja az ember, hogy ő „a természet ura” Az egész természetben csak az ember mondhatja: „akarom” s e szavára az értelmetlen lények összesége hódolni kényszerül. — E szó fejezi ki legjobban felsőbbtségét, hatalmát is. — Az ész világító fáklyájánál azonban feltűnnek e hatalomak korlátjai is s a „természet ura” belátja, hogy akkor felel meg legjobban feladatának, ha felhasználja értelmi előnyeit az értelmetlen lények felett s azoknak a szerint veszi hasznát, a mint az a lelkében élő igazságosság, méltányosság és jogosság megkövetelik.

Hanem azért talán igaz a mondása egyik tudós természetbuvárunknak, hogy ninesen olyan kegyetlen vadállat a természetben, mint az ember. Nem jó barát, úr, hanem ellenség és

*) Pályanyertes doigozat a VI. ker. polgári tanítónői képezde növendékétől.

zsarnok. Joga és hatalma van az állatot megölni s mégis kínozza, gyötri, majdnem legtöbbször ok nélkül, mindenesetre pedig megfélelvezve emberi méltóságáról, értelmi felsőbb-ségéről.

Az állatkinzás a civilizáció bűne. A pór, a földmives sokkal több érzést tanusít állatai iránt, mint a városi polgár. A falusi nép sok helyen úgyszólván barátságban él házi barmaival. Velük lakik, étkezik, gondjukat viseli, szeretettel ápolja őket, ha valami bajuk van. S az állat az értelmes, okos bánásmód mellett maga is okossá, értelmessé lesz. Tán sejti is a pór, hogy csak úgy veheti hasznát házi állatainak, ha értelmüket felébreszti és ápolja. És a szegény állat mily sokat tűr az iskoláztatás ideje alatt, s mily hálás, ha már helyét betölteni képes, mily hiven ragaszkodik urához, gondozójához! Szinte jól esik szemlélni azt a figyelmes gyengédséget, melylyel a pór a védtelen állatot magához kapcsolja.

De vajjon így van ez a civilizált nagy városokban is? Sajnos, nem. Itt valóságos elegáns barbárokkal találkozunk lépten-nyomon. Jobb szívű ember méltán lázad fel ama kegyetlen bánásmód láttára, melyben a nyomorult, kiéhezett omnibusz-lovakat részesítik tulajdonosaik. Kora reggeltől késő estig százával láthatjuk a szegény párákat, a mint az utcákon, tereken végig haladnak, czipelve a nehéz kocsikat s némán tűrve gazdáik durva káromlásai közt a rájuk mért ostorcsapásokat. A véresre vert nyomorult állat a megszakadásig erőlködik, hiszen annyi benne a jóakarát, a törekvés, csak ereje kevés hozzá. Sok ott roskad össze az utca kövezetén, ott fujja ki páráját. Elegáns hintókat is láthatunk; a bennülők most térnek haza a bevásárlásról. Az ártatlan házi szárnyasok ott lógnak a kocsis előtti bakon vértől borított fejükkel lefelé, szédülten nyitogatják szájaescájukat, levegő után kapkodva. Más kocsikon kis borjukat visznek tiz—húszával összezsúfolva. Lábuk erősen guzsba van szoritva, szemök a kín és gyötrelemtől kidüledt. Még hangot sem adnak a szegények, hiszen kínzóiknak panaszkodnának!

De ki győzné felsorolni azt a sok kegyetlenséget, melynek nagy városban csak egy rövid nap lefolyása alatt is szemtanui lehetünk?! Önkényt felmerül a kérdés, vajjon így kell ennek lenni? Nem lehet ezen segíteni? Igenis lehet, sőt kell is. Okos szülők, nevelők és tanítók nagyon sokat tehetnek a védtelen állatok érdekében. A zsenge gyermeki lélekre kell hatni, az ő fejlődő kis szivecskéjüket kell megnyerni e nemes ügynek s a sikerről biztosak lehetünk. Hiszen egyik pedagógusunk is azt mondja: „A gyermeki lélek olyan, mint a viasz, könnyen rá lehet nyomni a jót és a gonost; azért a jó, mihez korán hozzászoktatjuk, maradandó tulajdonává, természetévé lesz.” — Ne restelje tehát a tanító a fáradságot, hanem, a mikor csak alkalom nyílik, hasson oda, hogy kis

növendékei szemtanui lehessenek egyik vagy másik állat sanyaru sorsának s így a részvét és könyörület fölébredjen szívükben s ne is távozzék onnan soha. Vesse jól elméjükbe, hogy az állat néma panasza csak úgy eljut és felhangzik az igazságos mennyei Atyához, mint minden más szenvedő lényé.

Alkalmas kis történet elmondásával is lehet fokozni a hatást. Ilyent pedig nagyon sokat találhat a tanító, mert minden időben voltak nagy, teremtő elmék, a kik leszállván az állatok világába, megfigyelték, tanulmányozták azok természetét, hajlamait, tehetségeit, szokásait. Aesopus, Phaedrus, Lafontaine, Fáj, Szentmiklósy a bölcsészet egyes tantételeire kerestek és találtak megragadó példákat az állatok életében. Mily nagy hatást kelthet a tanító például a következő gyönyörű kis mesével:

„A szelid juh egy alkalommal megjelent a mindenható Zeus előtt és esdve kérte őt, hogy sanyaru, nehéz sorsán enyhítsen. A természet bölcs teremtője megindult az alapos panaszon. — „Mit adjak neked, szelid, jó állatom?“ — kérde tőle. „Akarsz tán éles, nagy fogakat és erős körmöket?“ — „Nem,“ — felelé a jámbor gypjas — „nem kívánok ragadozó, vérengző állatokhoz hasonlítani.“ — „Hát tán mérges fullánkot, mirigyes fogakat adjak?“ — „Azt sem; a mérges kigyók olyan utálatosak, senki sem szereti őket.“ — „Akarsz nagy szarvakat?“ — „Azt sem, — hiszen akkor könnyen megsérthetnék valakit“ — „Jó állatom, ha mindezekből mitsem kívánsz, akkor nem segíthetek rajtad, mert bánatnod kell mást, ha bánatlan akarsz maradni, ártnod kell, ha azt akarod, hogy neked ne ártsanak.“ — „Am akkor megnyugszom a Te rendelésedben; tűrök tovább, mert inkább óhajtok magam szenvedni, mint másnak szenvedést okozni.“

Mily nemes, fenséges tan, mennyire igazolt egy állat sorsában, mely azért él, hogy mindenét az embernek adja.

Igen helyesen teszi továbbá a tanító, ha figyelmezteti a szülőket, hogy ne engedjék meg gyermekeiknek idő előtt a vadászatot. — Maszlaghy Ferencz művében olvastam a következőket: „Nevelőkoromban határozottan ellene voltam, hogy növendékeim korán járjanak vadászni, okom volt — hogy ne szokják meg korán az ölés gondolatát. — A vadászat nemes szenvedély; edzi a testet, jellemet, a mig az Isten megengedte határok között marad; de tagadhatatlanul megtámadja az emberi sziv egyik legnemesebb érzelmét, a részvét indulatát. Életemben egyszer sütém el a puskát egy szarvastehénre, s midőn láttam magam előtt véreben fetrengeni, láttam szép, okos szemén a halál boruját elterülni, mikor láttam szemének megtört fényével rám nézni, — mintha hallottam volna megrázó panaszát: „Miért öltél meg engem? — hiszen én nem bántottalak!“ — Megrendültem bensőmben és a haldokló vad utolsó vádoló tekintete sokáig feledhetetlen maradt előttem.

Ez nem szentimentalizmus, férfiatlan érzékenykedés. Az ártalmas vadak pusztítása szükséges is, a hasznos és ártalmatlan állatok azonban a mi barátaink és kiméletért esdenek.“

Mit szóljunk továbbá a pajkos gyermekek ama mulatságához, mely szerint az erdőkben, berkekben fölkeresik kis énekeseink fészkeit, kiszedik alig pelyhesedő fiókáikat s a legkegyetlenebb játékot űzve velök, halálra gyötrik szegényeket. Bizony e bajon is a tanító segíthet leginkább. Mondja meg növendékeinek, hogy ha ily gonoszságra vetemedtek s rabul ejtették a kis madarakat, ne távozzanak a helyről, hol a fészek állt. Hallgassák csak végig a szegény anyamadarak szivig ható panaszait, sikoltozásait; nézzék végig kétségbeesett röpdősésüket a fészek helye körül s azután azt a néma bánatot, melynek órákig átengedik magukat, s lehetetlen, hogy ha szivük van, meg ne könyörüljenek rajtok.

Tagadhatatlanul nemes ügy állataink védelme, s mindenképen tiszteletre, elismerésre méltó azon mozgalom, a mely erdőkben újabb időben mutatkozik. Az állat életét adja a „természet urának“. Érettünk dolgozik, fárad, bennünket ruház, táplál, eltart, véd; hozzánk hű, ragaszkodó; hivatását, melyért teremtve lön, inkább betölti, mint millió eszes lény; megérdemli tehát, hogy rövid életét ne tegyük szenvedéssé.

Jó gyermekek mulatsága.

Irta: *Kálmán bácsi.*

Iezi-piczi, kicsi ház,
Benne van egy galambház.
Hangtalan a kis szoba,
Hej de nem az udvara.
Tarka-barka madarak
Benne gyűlést tartanak.

Galamb, fecske, seregély,
Veréb, kánya mind beszél:

„Elmult a nyár, itt az ősz,
Az idő már jó esős;
Jön az öreg, a deres,
Nemsokára tél is lesz.“

S felszólal egy öreg fecske:
„Elmegyünk mi messze, messze,
Megszökünk mi idejében,
Tél apuska itt ne érjen.“